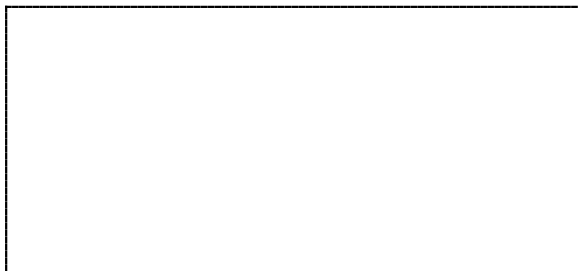


P 902041



PB-PP|B-31126  
BELGIE(N)-BELGIQUE

# DE BRUG



**Maandblad van de Protestantse Kerk Mechelen Noord**

behorende tot de Verenigde Protestantse Kerk in België

(verschijnt niét in januari en augustus)

**64<sup>ste</sup> jaargang nr. 5 - juni 2020**

Drukwerk verzonden tegen verlaagd tarief. Afgiftekantoor: 2800 Mechelen

Afz. / V.U.: ds J.H. Brouwer, Mechelsveldstraat 46, 2800 Mechelen

*Website:* [www.protestantse-kerk-mechelen-noord.be](http://www.protestantse-kerk-mechelen-noord.be)  
*Facebook:* [www.facebook.com/VPKBMechelenNoord](http://www.facebook.com/VPKBMechelenNoord)

*Kerkebouw en* Keizerstraat 26-28  
*Secretariaat:* 2800 Mechelen

*Predikant:* ds. J.H. Brouwer  
Mechelsveldstraat 46  
2800 Mechelen ☎ 015/20.51.54

**EREDIENST: IEDERE ZONDAG AANVANG: 10.00 u.,  
MET KINDERNEVENDIENST EN BABY-OPVANG**

Rekening: **IBAN: BE41 0000 1657 8310, BIC: BPOTBEB1** t.n.v.  
Protestants Evangelische Parochie

Rekening: **IBAN: BE97 7512 0773 6149, BIC: AXABBE22** t.n.v.  
Diaconie Keizerstraat

## Aanstekelijk.

De laatste maanden praten de mensen bijna over niets anders meer dan over virussen en besmettingen. Want Covid-19 heeft ook in ons land behoorlijk huisgehouden, met duizenden zieken en honderden doden als gevolg. En het is niet alleen het virus dat aanstekelijk is, en zo onze aandacht opeist. Ook de angst die ermee gepaard gaat, de onzekerheid over de toekomst, de bezorgdheid voor wat ons nog te wachten staat, het is allemaal even aanstekelijk als het virus zelf. Gevoelens die bezit van je nemen, die je geestelijk verlammen en waar je je maar moeilijk tegen kunt verzetten. Want zo gaat dat met gevoelens. Als je iemand ziet huilen, heb je de neiging mee te gaan huilen. Maar ook als je iemand ziet lachen, werkt dat door op je humeur. Paulus moedigt dat zelfs aan. Hij ziet daar een opdracht van de christelijke gemeente in (Rom. 12:15), om zo de onderlinge verbondenheid te beleven en te versterken.

Maar niet alleen emoties zijn aanstekelijk. Dat zelfde geldt ook voor geloof en hoop en liefde, de grote drie van 1 Korintiërs 13. Geloven is een activiteit van de gemeente, meer dan van het individu - en voor liefhebben heb je al helemaal andere mensen nodig. Niet voor niets volgt het loflied op de liefde dan ook direct op het hoofdstuk over de veelvormigheid van de gemeente. Het zijn dingen, waarin je elkaar kunt dragen en tot steun zijn. Als één iemand wordt aangevochten in zijn of haar geloof, is daar altijd wel een ander die hem erbovenop kan helpen; daarom spreken en zingen we in de kerk de geloofsbelijdenis ook bij voorkeur gezamenlijk. Als iemand de hoop dreigt te verliezen, is er altijd wel een broeder of zuster die van de eigen verwachting kan getuigen en zo de stemming doen omslaan.

In dat alles mogen we het werk van Gods heilige Geest zien, die ons niet loslaat, maar aan elkaar toevertrouwt om samen sterk te staan. En dat is op zichzelf al reden tot vreugde. Niet alleen de dreiging en het afschrikwekkende hebben de neiging zichzelf te vermenigvuldigen, maar ook de krachten ten goede. Als Gods Geest vaardig wordt over mensen, zijn er ongekende dingen mogelijk. Dan komen er op één dag drieduizend gemeenteleden bij (Hand. 2:41). De Geest gaat als een lopend vuurtje rond. Zo aanstekelijk kan Gods blijde boodschap dus zijn. Laten we ons daarover verheugen en blijven uitzien naar het doorbreken van Gods Rijk, dat voorgoed een einde zal maken aan alle leed en gemis.

JHB

# Kerkraad

Tijden van Corona!

Ook voor deze uitgave van ons Kerkblad is er vooraf geen Kerkraadsvergadering geweest. De kerkraadsleden houden wel onderling contact via mail. Ook voor de maand mei waren alle kerkdiensten in samenwerkend verband, Leuven - Vilvoorde - Mechelen Zuid en Mechelen Noord op Youtube te bekijken. U kan altijd deze kerkdiensten terug vinden op de Facebookpagina van de kerk, [www.facebook.com/VPKBMechelenNoord](http://www.facebook.com/VPKBMechelenNoord)

Er is spijtig genoeg nog geen zicht wanneer we de kerk weer mogen opendoen. Hopelijk krijgen we eerstdaags groen licht van de overheid en de veiligheidsraad. Als we dan weer Kerkdiensten mogen houden, zullen we ons aan heel wat veiligheidsvoorschriften moeten houden - het zal een hele aanpassing en opgave zijn! Ontsmettende handgel bij het binnen komen en buiten gaan - de collecte, er mag niets van hand tot hand gaan - toilet bezoek - papieren wegwerp handdoeken - wel of niet koffie drinken? Met handschoenen en mondmasker voor diegene die de koffie inschenkt? Het Heilig Avondmaal, de wijn in kleine glaasjes en hoe pak je dan het brood? Genoeg stof dus om over na te denken hoe we dit alles organiseren moeten!

Maar, aan de andere kant, er is niet stil gezeten, de ontmoetingsruimte en de inkom hal van de kerk zijn geschilderd. De kerkdeuren aan de buitenkant worden eerstdaags geschilderd. Alle brandmelders zijn vernieuwd, aangesloten aan een centrale en bij rook ontwikkeling een melding naar de brandweer en de stad. De noodverlichting was al een paar weken voordien vernieuwd. De brandmelders en de noodverlichting waren 30 jaar oud en functioneerden niet meer naar behoren. De werken gingen uit van de stad, eigenaar van het gebouw.

Voor deze werken hebben we alle stoelen aan de kant moeten zetten om het plaatsen van een stelling voor het bevestigen van de brandmelders aan het plafond. We hebben alles schoongemaakt, de stoelen weer teruggezet, zo, dat er de vereiste afstand is gemaakt voor de kerkgangers (1,50 m). De gordijnen en overgordijnen zijn gewassen en weer opgehangen.

Nu maar hopen en bidden dat iedereen gezond mag blijven en we weer mogen samenkomen om ons geloof te belijden, zodat we elkaar weer kunnen ontmoeten - met de nodige voorzorgsmaatregelen wel te verstaan! We houden de moed erin!

Heeft u opmerkingen of suggesties of iets te melden, graag horen we dit, via mail of telefoon. In "normale" omstandigheden hebben we een kerkraadsvergadering op maandag 8 juni.

Georges

## Samenstelling kerkraad

Predikant:	ds J. Brouwer	015 - 20 51 54
Ouderlingen:	Georgette Saliba	015 - 41 31 85
	Geert Van Cammeren	015 - 31 97 64
	Xavier Van Lierde	0485 - 71 71 08
Diaken:	Georges Vandensavel	015 - 61 02 03 / 0476-93 99 18

## Verjaardagen

05	juni	Sali Younan
12	juni	Nathalia Nafarin
15	juni	Jozef Uytgeerts
16	juni	Maria Camps wwe. Van Rooyen
17	juni	Lutgarde Van Goethem wwe. Denivelle
28	juni	Paul Cornelis
28	juni	Hugo Wilmaerts



Al deze jarigen wensen we een fijne verjaardag, maar vooral Gods rijke zegen !

## Agenda

*Zoals u zult begrijpen, gaan deze activiteiten alleen door, als de corona-maatregelen inmiddels zijn opgeheven.*

08 juni	Kerkenraad, 19u45 Kerkzaal
15 juni	Bijbelavond, 20 u Kerkzaal
18 juni	Seniorenmiddag, 14u30 Kerkzaal
25 juni	Bijbelmiddag, 14u30 Kerkzaal

## Omhaling vrijwillige bijdrage 2/2020

Nadat de omhaling van maart jl. moest worden afgezegd vanwege de corona-, maatregelen, dreigt nu ook die van juni niet door te kunnen gaan. Ondertussen lopen wel alle vaste uitgaven van onze gemeente gewoon door. Daarom vragen we dringend dat de gemeenteleden, die zich in het verleden hebben opgegeven voor het enveloppensysteem ditmaal een bedrag op de bankrekening van Gemeenteleven overschrijven (*overschrijvingsformulier bijgevoegd*). Maar ook alle anderen worden van harte aangemoedigd om ons zo financieel te steunen.

## Erediensten

Alle diensten gaan door in het kerkgebouw aan de Keizerstraat 26, aanvang telkens om 10.00 uur, tenzij anders vermeld. Zolang de corona-maatregelen van kracht zijn, wordt de kerkdienst vervangen door een uitzending via Youtube met aankondiging op onze Facebook-pagina [www.facebook.com/VPKBMechelenNoord](http://www.facebook.com/VPKBMechelenNoord) (lidmaatschap niet nodig!).

zondag 07 juni  
ds. J. Brouwer

organist: P. Oerlemans  
2° collecte: Synodale Kas

zondag 14 juni  
ds. J. Brouwer

organist: E. Poncin  
2° collecte: Kerkblad

zondag 21 juni  
ds. J. Brouwer

organist: P. Oerlemans  
2° collecte: Gemeenteleven

zondag 28 juni  
ds. P. Schipper

organist: Th. de Jongh  
2° collecte: Orgelfonds



**Gedurende de hele maand juli kerken we gezamenlijk met de protestantse gemeente Mechelen-Zuid in de Zandpoortkerk (Zandpoortvest 27).**

Rooster (gaat in zodra de kerkdiensten worden hervat)

	<i>Kindernevendienst</i>	<i>Lector</i>
07/06	Wibe	Xavier
14/06	Hermien	Godelieve
21/06	Matheus	Jelle
28/06	Guyny	Henriëtte



*Bij verhindering graag zelf ruilen, daarna doorgeven aan ds. Brouwer.*

## Open Kerkendagen

De Open Kerkendagen kunnen dit jaar door omstandigheden bij ons niet doorgaan. We hopen op de Open Monumentendag in september de kerk wel weer open te kunnen stellen voor belangstellenden.

## Liedboek

In ons liedboek, zingen en bidden in huis en kerk, staan mooie liederen, maar ook mooie vertellingen en gedichten. Misschien heb je er al enkele gelezen. Bij elke uitgave van ons kerkblad tracht ik een vertelling of gedicht te brengen.

Op bladzijde 541 staat het volgende van Kurt Marti.

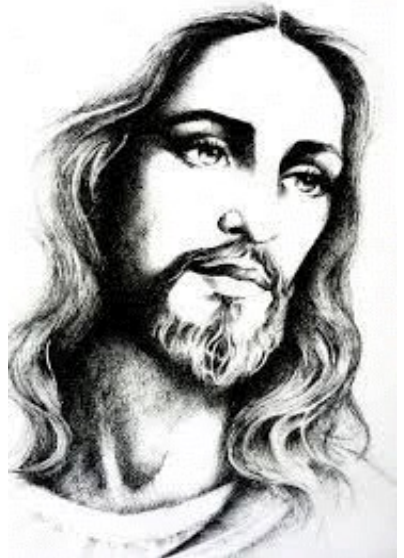
*Hij komt uitgerekend bij mij terecht?*

*Ook vandaag  
vraag ik mij opnieuw af  
wie Jij was of bent,  
wat Jij wilt.*

*Velen  
weten het beter,  
enigen  
volgen Je na.*

*Hoe echter kwam Je  
ook nog bij mij terecht?  
'k Ben toch niet diegene  
die Je nodig hebt!*

*Toch,  
toch  
raak ik niet los  
van Jou.*



*Kurt Marti*

## Onwelkome vreemdeling wordt plaag te Mechelen

Beste lezers en lezeressen, wie had dit een jaar geleden kunnen denken? Omwille van een microscopisch klein, maar hoofdzakelijk voor oudere mensen dodelijk virus, heeft de regering van eerste minister Sophie Wilmès in het voorjaar van 2020 heel België verplicht gedurende bijna twee maanden in afzondering gezet. Een heleboel handelszaken waren wekenlang gesloten, evenals de scholen. "Onnodige verplaatsingen" werden verboden. Pas begin mei werden de maatregelen minder streng en konden mensen weer in beperkte mate verwanten of vrienden bezoeken.

Toch heeft deze coronacrisis haar goede kanten, ondanks de vele zieken en doden, en zonder het veroorzaakte leed te minimaliseren. Omdat verdere verplaatsingen niet mochten, werden we min of meer gedwongen onze eigen omgeving te herontdekken. Zelf heb ik in Mechelen veel gewandeld langs het laatste stuk van het riviertje de Vrouwvliet, vanaf de plek aan het einde van de Maanstraat, waar ze na 550 meter ingebuisde ondergrondse loop opnieuw boven de grond komt. Onderweg bewonder ik de grote variëteit aan prachtige wilde bloemen die ik tegenkom, zoals duizendblad, paardenbloem, boterbloem, boshyacint en tientallen andere soorten, waarvan ik meestal zelfs de namen niet eens ken. Langs weerskanten van het riviertje staat een betonnen bunker, een sinistere souvenir uit onzalige tijden. Verderop, nabij de spoorwegbruggen, staat er nog eentje. Kikkers kwaken luid en springen door het water van de vliet. Tijdens de paartijd kun je mannelijke karpers achter wijfjes aan zien jagen, opzichtig door het spattende water spartelend. Aan de spoorwegbruggen kruist het pad de in 2015 voltooide fietsostrade van Antwerpen naar Mechelen. Nadat we de Ziekenbeemdenstraat zijn overgestoken, zien we op de rechterkant een natuurreservaatje nauwelijks de grootte van enkele voetbalvelden, maar toch aangenaam om eens door te stappen. Voorbij de Liersesteenweg is er aan de rechterkant het Tivolipark met zijn mooie, soms honderd jaar oude bomen. Eens we de Antwerpsesteenweg over zijn, kunnen we de Vrouwvliet maar volgen tot aan de Oude Antwerpsebaan, daarna vloeit ze verder door de industriezone, maar het pad stopt. We wandelen dus voort parallel met de afrit van de snelweg, onder een brug door, en komen dan uiteindelijk bij de Dijle uit. Als we dan naar rechts gaan, opnieuw onder meerdere bruggen door, zien we eerst het water van het zuiveringsstation in de Dijle vloeien en bereiken we daarna de monding van de Vrouwvliet, die in totaal vanaf de oorsprong in Begijnendijk tot hier 28 kilometer lang is. Met wat geluk ontmoet je op deze plek enkele



gepensioneerde vissers, die in hun Mechels dialect honderduit vertellen over de "kerpels" (karpers) en andere brasems of palingen die je kunt vangen uit de Vrouwvliet.

Gedurende zo'n wandeling heeft een mens ruimschoots tijd voor allerlei bespiegelingen. Als ik de natuur rondom mij aanschouw, komt bij mij dikwijls spontaan de gedachte op aan de grootheid van onze Schepper. Laat het water wemelen van wemelende levende wezens; en laten er vogels boven de aarde vliegen, langs het hemelse gewelf, zo zegt God in Genesis 1. En zo schiep Hij om het droge te bevolken zoogdieren en insecten naar hun soort, en verder alle krioelende levende wezens waarvan het water wemelt, naar hun soort, en alle gevleugelde vogels naar hun soort. En God zag dat het goed was. Het valt mij in Genesis telkens op, hoe dikwijls er staat dat God zag dat het goed was.

Dat ondanks die goede schepping toch allerlei plagen zoals virussen voorkomen, kan misschien contradictorisch lijken, maar dan denk ik aan het artikel in de Brug van vorige maand ("Het coronavirus, een les in nederigheid") , waarin Hans Nelis beschrijft hoe de mens eigenlijk veel rampen over zichzelf afroept door onaangepast gedrag of door een verkeerde verhouding tot de natuur.

Voorbeelden daarvan vind je langs de Vrouwvliet. De talrijkst voorkomende plantensoort is de brandnetel, die zich goed voelt op overbemeste of verstoorde terreinen. Afloop van landbouwgronden vloeit na regenbuien dikwijls de rivieren of beken in, waardoor "eutrofiëring" ontstaat, dat is een te hoge concentratie van voedingsstoffen ("nutriënten") en algenbloei kan optreden. Bij algenbloei gaan vooral blauwalgen zich ongebreideld vermenigvuldigen en het natuurlijk evenwicht raakt verstoord. Ondergedoken waterplanten krijgen dan geen licht meer, sterven af en rotten, dat veroorzaakt zuurstoftekort en tenslotte sterven de vissen.

Overigens dreigt langs de Vrouwvliet de brandnetel van zijn plek op nummer één verdrongen te worden door een uiterst agressief uitbreidende veroveraar: de Japanse duizendknoop. Zoals zijn naam het al zegt, is deze plant afkomstig uit het land van de rijzende zon en zijn introductie in Europa wordt toegeschreven aan de Duitse botanist Philipp Franz von Siebold (1796-1866), die hem vanaf 1823 kweekte in de Hortus Botanicus (plantentuin) van Leiden. De plant heeft mooie grote groene bladeren en krijgt in het najaar witte bloemetjes. Spoedig werd hij populair als sierplant en vanuit Nederland werd hij naar heel Europa inclusief Groot-Brittannië, en zo verder naar Noord-Amerika verspreid. Zo mooi vond men de plant, dat in 1847 een kweker er in Utrecht een gouden medaille mee won bij de plaatselijke botanische vereniging.

In de tweede helft van de twintigste eeuw werd de Japanse



duizendknoop toenemend een probleem, maar dan wel één dat compleet mensveroorzaakt is. De plant kan 3 tot zelfs 4 meter hoog worden en groeit tot 5 centimeter per dag. Zijn verhoutende holle bamboe-achtige stengels groeien dichter en dichter bij mekaar en de wortels gaan tot 3 meter diep. De stengels sterven in de winter af en laten de bodem erosiebevorderend kaal, maar het ondergrondse deel blijft bestaan. Vanuit het uitgebreide wortelstelsel dat tot 7 meter breder kan zijn dan wat men bovengronds ziet, spruiten scheuten op, die nieuwe snel groeiende stengels vormen. De bladeren die men in de 19e eeuw zo mooi vond, zijn zo groot dat ze alle licht afschermen en geen zonnestraal nog de bodem bereikt. Geen inheems kruid kan op tegen de competitieve voordelen van de opdringerige Japanner, die bovendien weinig wordt aangevreten door insecten of slakken, waarschijnlijk omdat de bladeren teveel oxaalzuur bevatten. Na verloop van enkele jaren ontstaan op aangetaste plekken dichte kolonies van Japanse duizendknoop en zijn alle inheemse kruiden verstikt of verdrongen. Er vormt zich een eentonig landschap met nauwelijks insecten en dus ook nauwelijks vogels of amfibieën. Zo erg is het gelukkig op de meeste plekken langs de Vrouwvliet nog niet.

Merkwaardig aan de Japanse duizendknoop is dat zijn zaden in Europa onvruchtbaar zijn. De plant vermenigvuldigt zich bijna uitsluitend door het uitschieten van nieuwe spruiten uit de wortels, door kloning dus. In feite zijn de meeste Japanse duizendknopen in Europa nog altijd klonen van de exemplaren die botanist Philipp Franz von Siebold in 1823 naar Leiden bracht...

Dat de Japanse duizendknoop zich zo snel en overvloedig verspreidt, is enkel en alleen aan de mens te wijten. Tuinafval met duizendknoopresten wordt soms langs bermen gedumpt, bij openbare werken is er dikwijls grondverzet en let men niet altijd op de

aanwezigheid van de Japanse indringer. In Mechelen is dit vermoedelijk het geval geweest bij de aanleg van de fietsostrade naar Antwerpen, waarlangs men de planten veelvuldig kan aantreffen.

Toch is niet alle hoop verloren. De indringer zal nooit meer uit België of Europa verdwijnen, maar het is niet gezegd dat hij altijd zo dominant zal blijven. Meer en meer mensen worden zich bewust van het gevaar voor de biodiversiteit en wellicht zal ook de overheid in de toekomst bij openbare werken proberen om verdere verspreiding van de exotische indringers te vermijden. In Groot-Brittannië trachten wetenschappers Japanse bladvlotten te acclimatiseren die zich uitsluitend met duizendknoop voeden. Schapen en geiten eten de bladeren en deze grazers zijn reeds op meerdere plekken, onder meer in de Hobokense Polder en op de begraafplaats van de Stad Brussel te Evere, succesvol ingezet om de opringerige exoot in te perken. Zelf heb ik vastgesteld dat de bladeren van de Japanse duizendknoop bijna allemaal ongeschonden zijn waar de plant kan uitgroeien tot een dichte kolonie, maar dat ze op sommige andere plaatsen wel degelijk worden aangevreten, wellicht afhankelijk van welke bomen en kruiden eromheen staan. Insectensoorten en mogelijk slakken vreten de bladeren dus wel aan, zij het onvoldoende om de groei substantieel af te remmen. Niettemin, als er gaten in de bladeren zitten, kan er tenminste wat licht doorheen en krijgen inheemse kruiden mogelijk wat respijt. In het wilgenbosje tussen de Eikestraat en de Vrouwvliet, met aanwezigheid van onder meer brandnetels en groot hoefblad, zag ik vraatschade aan bijna alle bladeren van de Japanse indringer.

In Japan zelf is de duizendknoop geen plaag, hij wordt er belaagd door 150 soorten insecten en er is zelfs een schimmel die de wortels aanvalt.

Misschien is dat de beste hoop op lange termijn, dat ook onze inheemse grazers en insecten meer duizendknoop leren eten...

En vooral dat de mens leert zich wat nederiger op te stellen!

Hugo Wilmaerts

Geraadpleegde bronnen:

- Engelse, Nederlandse en Franse Wikipedia
  - Et pourquoi pas les chèvres pour éradiquer les plantes invasives? (1/10/2015, RTBF, Le Jardin Extraordinaire)
  - Jette utilise des moutons pour contrer la Renouée du Japon (La Capitale, 04/08/2019)
  - De Japanse duizendknoop verspreidt zich als een gek over Nederland (Algemeen Dagblad, 24/07/2017)
- (dit is maar een greep uit wat op het internet over dit onderwerp te vinden is)*

## Bonhoeffer en het Troostboek van de kerk



'Dit is het einde, voor mij het begin van het leven.' Dit waren volgens de overlevering de laatste woorden van de Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer (1906-1945), toen hij op 9 april 1945 in Berlijn naar de galg werd geleid, in een laatste stuiptrekking van het naziregime. De oorlog zou een maand later eindigen, maar Bonhoeffer was reeds in de vrede ingegaan (Jes 57:2).

Als 26-jarige theoloog en predikant werd Bonhoeffer al snel één van meest vocale tegenstanders van het nazibewind binnen de Lutherse kerk. Reeds twee dagen nadat Hitler rijkskanselier was geworden, waarschuwde hij Duitsland via de radio dat deze Hitler wel eens de grote verleider ('Ver-Führer') zou kunnen blijken te zijn (2 Joh 1:7). De radio-uitzending werd middenin afgebroken.

Anders dan vele van zijn tijd- en ambtgenoten (tot blijvende schaamte van velen in de Duitse protestantse kerk), doorzag Bonhoeffer al snel de ware aard van het naziregime. Hij werd lid van de 'Bekennende Kirche', het deel van de Duitse protestantse kerk dat zich openlijk tegen het nazisme kantte. De persoonlijke gevolgen waren groot: zijn predikambt werd hem ontnomen, hij mocht niet langer lesgeven aan de universiteit, en hij werd officieel bestempeld als een staatsvijand.

Hoewel hij vele mogelijkheden heeft gehad om naar het buitenland te vluchten, bleef hij toch in Duitsland en werd lid van het verzet. In 1943 werd hij gearresteerd, en tot zijn executie in 1945 werd hij gevangen gehouden in diverse gevangenissen en concentratiekampen. De brieven en aantekeningen die hij gedurende zijn gevangenschap schreef, zijn voor een groot deel bewaard in de bundel Verzet en Overgave. Hieruit blijkt dat Bonhoeffer in deze verschrikkelijke momenten veel troost mocht putten uit de Bijbel.

Bonhoeffers levend geloof en zijn standvastigheid tot de dood houden ons, nu 75 jaar later, nog steeds een spiegel voor. Maar ook als theoloog en Bijbelleraar heeft hij ons nog veel te zeggen. Hoewel

Bonhoeffer een eerder historisch-kritische Schriftvisie aanhing, nam hij de Bijbel toch zeer ernstig. In Zijn Woord spreekt God volgens Bonhoeffer daadwerkelijk tot ons. De Schrift is het openbaringswoord van God voor alle mensen voor alle tijden.

Vooraf voor het boek van de Psalmen koesterde Bonhoeffer een grote liefde. Het Psalmenboek onderscheidt zich volgens hem van alle andere boeken van de Bijbel doordat het alleen maar gebeden bevat. Gebeden zijn normaal woorden van mensen. Maar volgens Bonhoeffer is het bijzondere van de Psalmen dat zij ook het Woord van God zijn. De Psalmen zijn namelijk het gebed van Christus voor Zijn gemeente. De Psalmen zijn de woorden van Christus die wij mee mogen bidden, samen met de hele kerk die Zijn lichaam vormt. In de mond van Christus worden de woorden van mensen Gods Woord, en wordt omgekeerd het Woord van God mensenwoord.

Bonhoeffer omschreef het Psalter eens als de 'leerschool van het gebed'. Bidden kunnen wij niet uit onszelf, wij moeten het leren, zoals een kind leert praten omdat zijn vader met hem praat. Uit de Psalmen leren wij tot God te spreken, met de woorden die God tot ons gesproken heeft en spreekt. Gods eigen woorden nasprekend, beginnen wij tot Hem te bidden.

De Psalmen zijn dus het gebed van Christus dat wij mogen meebidden. Alleen als we bidden in en met Christus kunnen we volgens Bonhoeffer op een goede manier bidden. Als we de Psalmen lezen en bidden, moeten we daarom niet eerst vragen wat ze met ons, maar wat ze met Christus te maken hebben. Bidden is zo zeker niet iets zelfzuchtigs. Niet de armoede van ons hart, onze eigen kleine verlangens, maar de rijkdom van Gods Woord moet ons gebed bepalen. Dat wil vaak zeggen dat we tegen ons eigen hart in moeten bidden om goed te bidden. De Psalmen zijn als het Woord van Zijn geliefde Zoon ook het woord dat God van ons wil horen.

Door Christus centraal te stellen in de Psalmen, kunnen we beter begrijpen waarom we de Psalmen mogen bidden, ook al lijkt de inhoud soms zo moeilijk op onszelf toepasbaar. Als de psalmdichter stelt onschuldig te zijn, dan slaat dit op Christus, Wiens onschuld de gelovige wordt toegerekend. Wordt in de psalmen schuld beleden, dan wijst dat op de Heere Jezus, Die onze schuld heeft gedragen. Waar een bede klinkt voor leven en geluk, worden we eraan herinnerd dat we dit alles mogen ontvangen om Christus' wil. En waar een roep om wraak tegen de goddelozen klinkt, mogen we geloven dat de wraak en toorn

van God voor onze zonden al voltrokken is aan Christus, opdat wij ervan bevrijd zouden zijn.

De Schriftvisie van Bonhoeffer staat zo volledig in het teken van Christus: de Bijbel moet steeds vanuit het eindpunt Christus gelezen worden. En dat betekent vaak de Bijbel tegen jezelf inlezen. Bonhoeffer las de Bijbel niet op een comfortabele manier, als ondersteuning van zijn eigen gelijk tegen het nazisme. Hij las de Schrift als een woord dat ons werkelijk schuldig stelt, om ons ook werkelijke verlossing in Christus te verkondigen. En die verlossing mocht ten diepste Bonhoeffers enige troost zijn, beide in het leven en sterven (Heidelbergse catechismus, Zondag 1).

Willem-Jan Ingels

Bronnen:

D. Bonhoeffer, *Verborgen omgang*, Uitgeverij Kok, 2014.

D. Bonhoeffer, *Mijn ziel keert zich stil tot God*, Uitgeverij Kok, 2016.

D. Bonhoeffer, *Verzet en overgave*, Uitgeverij Kok, 2017.

A. Huijgen, *Lezen en laten lezen*, KokBoekencentrum Uitgevers, 2019.

A. Huijgen: "Wat meer Bonhoeffer graag", *Reformatorisch Dagblad*, 15 december 2015.

## De kritieke situatie in Rwanda Covid-19 en de stortregens...

Het eerste geval van Covid-19 werd bevestigd op 14 maart 2020. Sindsdien heeft de Rwandese regering preventieve maatregelen genomen om de verspreiding van het virus onder de bevolking te beperken. Deze maatregelen omvatten het beperken van reizen, het vermijden van massabijeenkomsten met inbegrip van zondagsdiensten, fysieke vergaderingen, alle diensten en kantoren en het sluiten van alle scholen (kleuter-, basis-, middelbaar en universitair onderwijs). Deze maatregelen gaan dus tot de mededeling van de nieuwe orde. Volgens de telling op 10 mei is het aantal gemelde positieve gevallen in Rwanda hoog: 284 mensen zijn besmet met het virus, waarvan er 140 zijn hersteld. Pech, hier komen de zware regenbuien met aanzienlijke schade. Regen veroorzaakt schade

Terwijl de COVID-19-crisis voortduurt, vernielen zware regens huizen en doden mensen. De regens treffen verschillende delen van het land, met name de bergachtige gebieden van de noordelijke, westelijke en

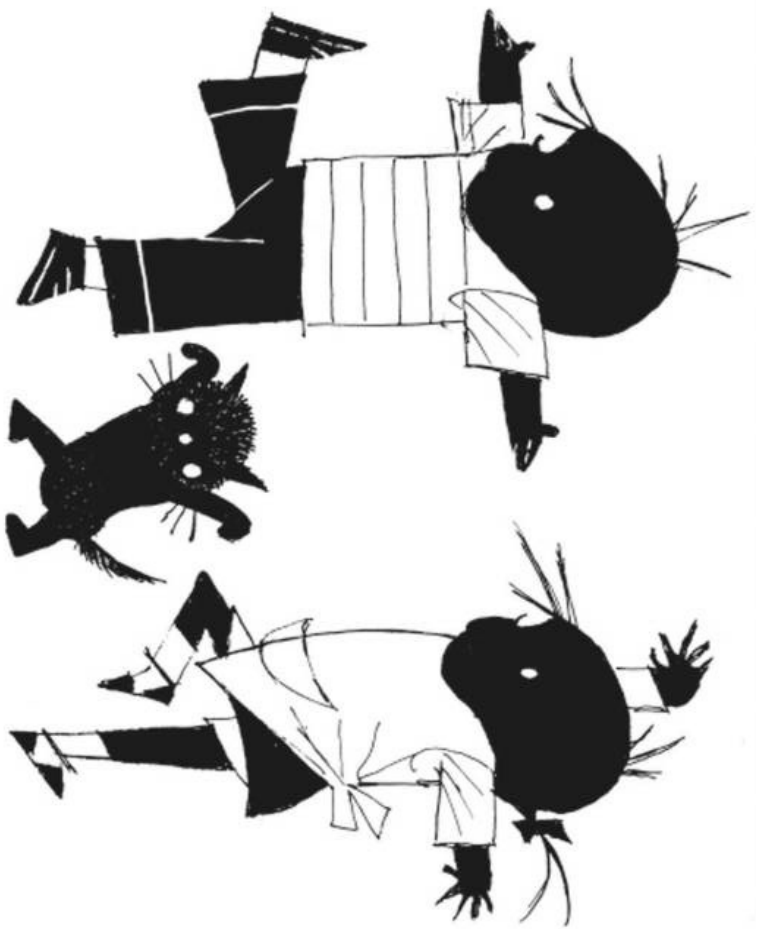
zuidelijke provincies en de stad Kigali. Naast de afgelopen dagen hebben stortregens die op woensdagavond 6 mei 2020 vielen, enorme schade aangericht: wegen, bruggen en tientallen huizen zijn weggespoeld. Het Rwandese Ministerie van Ramp en Noodhulpbeheer zei in een verklaring:



"Om middernacht waren er 65 doden door de overstromingen geregistreerd. De regens beschadigden ook de infrastructuur, waaronder de wegen, en 91 huizen, vijf bruggen en verschillende boerderijen werden weggespoeld. De families die in deze huizen woonden zijn hun materiële eigendom kwijtgeraakt en hebben hulp nodig. Buren helpen hen en de Kerk organiseert zich om in te grijpen. Er zijn ook overstromingen en aardverschuivingen door de zware regens die al enkele weken op Rwanda vallen. De zware regens spoelden het leven van de mensen weg zonder hun bezittingen te sparen. Het vernietigde hun huizen, planten, infrastructuur en gebedsplaatsen. Terwijl de kerk worstelde om arme gezinnen te helpen die getroffen waren door de Corona-crisis, worden gezinnen die getroffen waren door de zware regenval er nu aan toegevoegd. De Presbyteriaanse Kerk in Rwanda (EPR) zet haar missie voort om in te grijpen en iedereen op te roepen om een hart vol liefde voor het volk van God te hebben, zodat zij ook kan ingrijpen ten gunste van de behoeftigen. De bevolking is getroffen en de EPR en zijn gelovigen zijn niet gespaard gebleven. De scholen van de PRT werden vernietigd. Het zal moeilijk zijn om de studenten tegemoet te komen. De EPR, een bevoorrechte partner van de VPKB, heeft de steun nodig van onze Belgische gemeenten door middel van gebed en financiële tussenkomst om de gelovigen en anderen in nood te helpen. De Coördinatie Kerk en de Wereld doet een beroep op u om onze broeders en zusters in Rwanda te helpen die twee keer zijn getroffen door Covid 19 en door deze destructieve krachten van de natuur. Uw giften kunnen worden overgemaakt op de VPKB-rekening: BE29 0680 7158 0064 met de mededeling "Overstromingen Rwanda". Bij voorbaat dank voor uw hulp,

Eric JEHIN & Arjan KNOP, Coördinatoren Kerk & Wereld

# Het tijdperk van Gods Geest



*Gods Geest maakt ons zo blij,  
dat we wel kunnen dansen van vreugde.*



